

Työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnin uutiskirje 3/2023

Ennakoinnilta odotetaan nyt paljon

Emme tule koskaan pääsemään yli tai ympäri siitä tosiasista, että tulevaisuus on epävarma. Tämän saimme havaita taas kerran ja varsin ikävällä tavalla, kun ensin tuli koronapandemia ja sen perään Ukrainan sota. Näillä molemmilla on ollut merkittävä vaikutus talouteemme ja työmarkkinoidemme toimintaan. Siitä huolimatta tai juuri siksi on tärkeää, että pyrimme ennakoimaan tulevia työvoima-, osaamis- ja koulutustarpeita mahdollisimman laadukkaasti.

Päättäneellä hallituskaudella ennakointia lähdettiin kehittämään etenkin koronakriisistä toipumista vauhdittavan EU:n elpymisvälineen (Next Generation EU) turvin. Tavoitteena on uudistaa lyhyen ja keskipitkän aikavälin ennakointia, jotta pystymme vastaisuudessa paremmin vastaamaan työmarkkinoiden osaajatarpeisiin.

Nykyinen työvoimapula haastaa ennakointia, mutta asettaa myös painetta sen kehittämiselle. Tarkoituksenmukaista on kehittää sitä yhdessä muiden EU-maiden kanssa ja myös niiden maiden ja alueiden kanssa, joista toivomme helpotusta osaajapulaan. Sain itse

olla viemässä Suomen Ammattibarometriä viime vuoden lopulla Uzbekistaniin, jossa työvoimaa on tarjolla selvästi yli kysynnän. Ennakointitietoa tarvitaan siis aina – oli työvoimaa siten vähän tai paljon.

EU:n tasolla kehitetään paraikaa välineitä osaajapulaan vastaamiseksi. Jäsenmaiden yhteisillä foorumeilla pohditaan muun muassa sitä, millaisia välineitä ja pelisääntöjä tulisi olla osaajien houkutteluun kolmansista maista. Tässäkin laadukkaalla ennakoinnilla on keskeinen rooli. Hienoa olisi, jos Suomen uusi Työvoimabarometri saataisiin jalkautettua koko unionin alueelle. Samoin Suomella olisi varmasti paljon opittavaa muiden maiden työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnista.

Päättävällä hallituskaudella laitetiin liikkeelle myös tärkeää VN TEAS -työkimusta ennakoinnista. Työn ja talouden tutkimus LABORE selvittää yhdessä Demos Helsingin kanssa, mikä rooli työvoima- ja koulutustarpeen ennakoinnilla on ollut viimeisen 50 vuoden aikana strategisen yhteis-

kuntapolitiikan välineenä. THL:n kanssa LABORE tekee puolestaan selvityksen sote-alan työvoima- ja koulutustarpeen ennakoinnin nykytilasta ja laatii lisäksi projektiolaskelmia ennakoinnin toimintamallien rakentumiselle tulevaisuudessa.

Kolmas mielenkiintoinen tutkimushanke liittyy liikennejärjestelmien kehittämishankkeisiin ja niiden työvoimavaikutuksiin. Tutkimuksessa tullaan kehittämään ennustemalli, jonka avulla voidaan arvioida, miten yksittäinen liikennehanke vaikuttaa työn tarjontaan, kysyntään ja kohaantoon ja miten suuria mahdolliset kerrannaisvaikutukset voivat olla.

Alkavalla hallituskaudella tulemme jatkamaan ennakoinnin kehittämistä sekä ministeriön sisällä että yhdessä muiden keskeisten kansallisten ja alueellisten ennakoittoiimijoiden kanssa. Yhteinen tahtotila talouden ja työmarkkinoiden toiminnan edistämiseksi on vahva ja se edellyttää laadukasta tietoa sekä työmarkkinoiden nykytilasta että ennakoitusta tulevaisuudesta.

Teksti: Minna Ylikännö, johtava asiantuntija, TEM

Alueellista ennakointia

Alueelliset kehitysnäkymät –julkaisu ennakoi elinkeinoelämän ja yritysten, työttömyyden ja työvoiman saatavuuden kehitystä

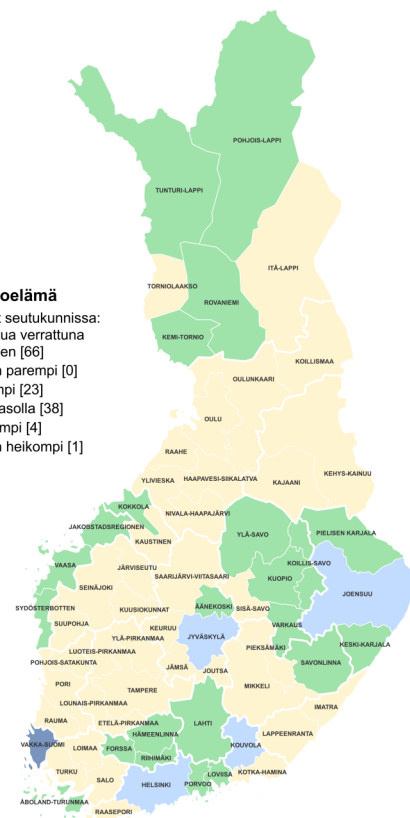
Kahdesti vuodessa julkaistava Alueelliset kehitysnäkymät on ELY-keskusten yhdessä muiden aluekehittäjien kanssa muodostama näkemys alueiden nykytilasta ja lähiajan näkymistä. Kyseessä on laadullinen arvio, jossa keskeisessä roolissa ovat aluekehittäjien ja yritysten kehittämisen parissa toimivien henkilöiden näkemykset. Arviointikohteita ovat elinkeinoelämä ja yritystoiminta, työttömyyden määrä ja rakenne sekä osaavan työvoiman saatavuus. Julkaisu sisältää sekä maakunnittaiset että seutukuntaokohtaiset arviot. Tuoreimman toukokuussa 2023 julkaistun katsauksen arviot tuotettiin kuvan vuoden huhtikuussa.

Alueellisten kehitysnäkymien talouden ja työllisyyden arvioissa näkyvät riskeinä Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ja globaali epävarmuus, kohonnut korkotasot, kustannusten nousu ja työvoiman saatavuuden haasteet. Osa alueista ennakoi kasvun hidastumista, mutta osa alueista näkee jo orastavia positiivisia merkkejä tulevaisuudesta. Erityisesti vihreään siirtymään liittyvät investoinnit ovat keskeinen positiivisten odotusten lähde. Tuuli- ja aurinkovoimahankkeita on käynnissä tai suunnitella lukuisia määriä eri puolilla maata ja suuria odotuksia kohdistuu viireillä oleviin vihreän vedyn hankkeisiin. Lisäksi maatilayritykset investoivat aktiivisesti biokaasu- ja aurinkoenergiaan.

Elinkeinoelämän odotetaan kehittyvän myönteiseen suuntaan seuraavan kuuden kuukauden aikana 23 seutukunnassa ja heikkenevää kehitystä ennakoidaan viidessä seutukunnassa. Yli puolessa seutukunnista ennakoidaan tilanteen pysyvän nykyisellä tasolla. Vuoden päähän ulottuvat arviot ovat selvästi positiivisempia.

Työllisyys on kehittynyt kriiseistä huolimatta hyvään suuntaan, mutta viime aikoina on myönteinen kehitys hidastunut eri puolilla maata. Työvoiman kysyntä on edelleen vahvaa, mutta lähitulevaisuudessa taloustilanteen epävarmuuden jatkuvin tulee heikentämään työvoiman kysyntää. Muutosneuvottelut ovat jonkin verran yleistyneet. Työttömyyden ennakoidaan vähenevän seuraavan puolen vuoden aikana 12 seutukunnassa, mutta arvioiden mukaan vuoden päästä työttömyys vähenisi jo 36 seutukunnassa.

Julkaisun kolmesta ennakoinnin kohteesta osaavan työvoiman saatavuuden kehitysarvot ovat negatiivisimmat. Arvioiden mukaan vain neljä seutukuntaa ennakoi työvoiman saatavuuden kohenevan seuraavan puolen vuoden aikana. 37 seutukuntaa ennakoi tilanteen pysyvän samankaltaisena. Tilanteen heikkenemistä on odotettavissa 25 seudulla ja erityisen haastavaksi tilanne ennakoidaan Pohjanmaan seuduilla. Vuoden päähän kohdistuneissa arvioissa positiivisempaa tilannetta ennakoi kahdeksan seutua, samankaltaista tilannetta 26 seutua ja heikompa 32 seutua.

Lisätietoja:

Erityisasiantuntija Satu Tolonen, TEM
satu.tolonen@gov.fi

Strategiajohtaja Jouko Nieminen, KEHA-keskus
jouko.nieminen@ely-keskus.fi

Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2023 –julkaisun löydät [täältä](#)

Mikkelissä oltiin kesäkuun alussa alue-ennakoinnin äärellä

Etelä-Savon maakuntaliitto järjesti tämän vuoden alue-ennakointipäivät Mikkelissä 1.-2. kesäkuuta. Kaksipäiväisessä seminaarissa kuultiin sekä livenä että etänä monia mielenkiintoisia esityksiä. TEM:stä seminaarissa oli kutsuttuna puhujana erityisasiantuntija Reino Savolainen. Uutiskirjeen toimitus kysyi Reinolta hänen ajatuksistaan seminaarista ja sen annista.

Mikä jäi erityisesti mieleen?

Oli erittäin kiva nähdä muita ennakoinnin asiantuntijoita livenä. Keskustelut heidän kanssaan sopivan rennossa ympäristössä olivat erittäin antoisia. Minuun teki vaikutuksen se valtava osaaminen, jota alueilla on ennakoinnissa ja sen kehittämisessä.

Mikä oli seminaarin anti omalle työllesi?

Suurin anti oli ehdottomasti uusien verkostojen luominen. Työvoimabarometrin uudistamisesta viestiminen laajemmalle ennakointiyhteisölle oli erittäin hyödyllistä etenkin tässä vaiheessa kehittämistyötä, kun haluamme osallistaa keskeisimpiä sidosryhmiä tulevaan ennakointityöhön.

Millaisia terveisiä haluat lähettää seminaarin järjestäjille?

Seminaari oli erittäin hyvin järjestetty ja Mikkelä on kaunis kaupunki. Ehkä sellaisen viestin voisin lähettää seuraavan vuoden ennakointipäivien järjestäjälle, että aktiivisella viestinnällä tavoitetaan laaja kuulijajoukko tärkeän asian äärelle.

Harjoittelu ennakoinnin parissa antoi paljon

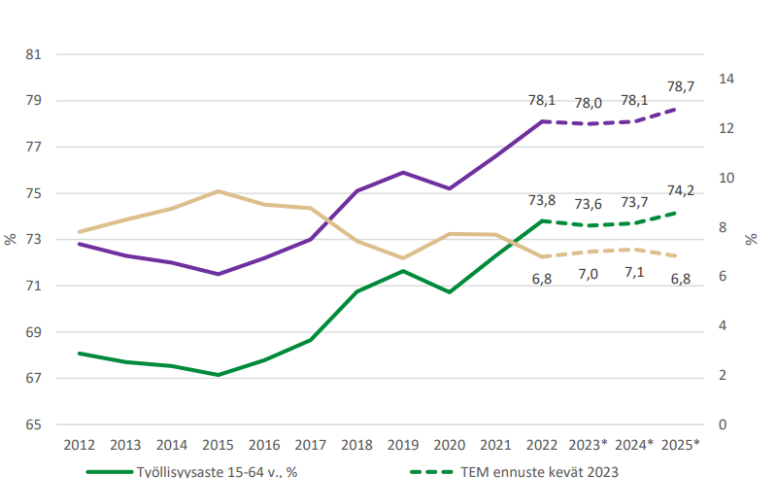
Tämän uutiskirjeen laatiminen on ollut yksi niistä monista tehtävistä, joiden tekemiseen pääsin osallistumaan huhtikuussa päättyneen korkeakouluharjoitteluni aikana. "Pääset näköalapaikalle" on fraasi, joka ainakin itselle on tullut monesti vastaan työpaikkailmoituksissa. Koen, että harjoitteluni kohdalla se todella piti paikkansa, sillä TEM:n hallinnona on todella monipuolinen ja asiakokonaisuudet laajoja. Se teki työskentelystä haastavaa, mutta samalla mielenkiintoista. TEM tarjoaa joka vuosi opiskelijoille useita kymmeniä korkeakouluharjoittelupaikkoja, joissa oppii paljon omasta erityisalastaan, mutta myös valtioneuvostossa työskentelystä ylipäänsä.

Itselleni näköala avautui tietyn asiakokonaisuuden eli Työvoimabarometrin kehittämisen kautta. Pääsin näkemään käytännössä, miten verkostomaista ennakointiin liittyvä työskentely on. Harjoitteluni aikana tuotin taustatietoa alueellisesta työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnista, ja tähän työhön perustuva selvitys on luettavissa uusimmassa Työpolitiisissa ja osaamiskirjeessä (2/2023). Mukavia lukuhetkiä!

Teksti: Mari Oksanen, Suunnittelija, TEM

Uusimman Työpolitiisissa aikakauskirjan löydät [täältä](#).

Ajankohtaista

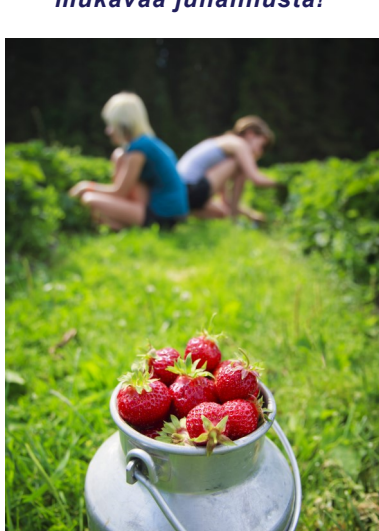

TEM:n työmarkkinaennuste julkaistiin toukokuussa - työllisten määrä pysyy kasvussa ikääntyvien avulla

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteensa keväällä ja syksyllä. Ennusteen tarkoituksena on muodostaa ministeriön asiantuntijajärjestöjen lähtökohdista ja toimia siten sekä oman politiikkavalmistelun taustana että markkinaennusteena muille käyttäjille. Työmarkkinaennusteemme laatimiseen nojataan valtiönvarainministeriön talousennusteeseen. Ennusteen painopistealue on nuorten työmarkkinaennusteen laatiminen. Tässä hyödynnetään myös muuta työ- ja elinkeinohallinnossa tehtävää työtä, kuten aluetaloukselvityksiä ja rekrytointiongelmien seurantatietoja.

[Lue lisää](#)

Toivotamme kaikille uutiskirjeen lukijoille mukavaa juhannusta!

Kuva: Plugi

Jos et halua jatkossa lukea tätä uutiskirjetä, ilmoitathan siitä meille täyttämällä [tämän lomakkeen](#), niin poistamme sinut sähköpostilistalta. Tietosuojaseloste löydät [täältä](#).

Kannustamme jakamaan uutiskirjetä eteenpäin kaikille, joiden ajattele oivan kiinnostuneita työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnista ja sen kehittämisestä. Uutiskirjeen tilauslomake löytyy [täältä](#). Jos organisaatiomme haluaisi tuoda omaa ennakointityötään esille uutiskirjeessämme, otamme vastaan juttuideotoa osoitteeseen ennakointi.tem@gov.fi